Пш 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

„НОВА ПОШТА“ излази сваког дана ујутру, осим понедеоника и дана иза празника
Редакција и администрација: УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39-39. // Пошт. фах 260
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 4.30 пенга, тромесечна: 12.40 пенга.

Год. III. Ујвидек, четвртак, 30 децембар 1943 Број 292

Огорчене борбе на сектору Коростена

Одбијени су покушаји продора Совјета код Витебска

Черчил је оздравио

Немачка врховна команда јавља из главног стана Вође Рајха:

Северно од Кировграда наше трупе су упркос отпора непријатеља заузеле на јуриш више места и разбиле припремне положаје Совјета. У области Житомира непријатељ је појачао напоре. Нападачке врхове задржали смо у тешким борбама југоисточно од Житомира. Даље на север пропали су сви напади Совјета. Уништили смо укупно 41 непријатељски тенк.

Совјетске трупе су после јаке артилериске припреме и са многобројним тенковима кренуле у уторак у напад и на коростенском сектору. Овде су у току огорчене борбе. Код Витебска смо и даље одбили све покушаје продора непријатеља.

У јужној Италији — изузев један неуспели напад непријатеља северно од Венафра — дан је прошао мирно. Прошле ноћи 26 тешких североамеричких бомбардера под ловачком заштитом летело је над горњом Италијом. Оборили смо укупно 22 бомбардера. Изгубљена су 4 немачка апарата али су се њихови пилоти спасли падобранима. Код западне обале Италије уништили смо 2 североамеричка ловачка авиона.

Двадесет осмог децембра у јутарњим часовима Енглези су покушали да се искрцају на острву Серк у каналу Ламанш. Њихова акција пропала је већ код минских поља. Непријатељ је у току брзог повлачења оставио за собом мртве.

Одбранбени успеси Немаца на Источном фронту

Берлин, 29 децембар. (Интеринф) У великој зимској бици код Житомира — од које су се большевици надали уништењу јужног крила немачког источног фронта — немачко оружје је и у уторак постигло знатне одбранбене успехе. Большевици су истина успели да освоје неколико километара терена, али, међутим нигде нису успели да раскину мрежу немачке еластичне одбране и нису успели да продру дубље у немачки борбени простор. На јужном крилу до вечери је на обе стране аутостраде уништен 41 совјетски тенк и много хаубица. Много борбених авиона је помагало јаке одбранбене борбе. Авиони су уништили 19 тенкова и пуним поготцима и ватром својих оружја уништили су 13 тешких совјетских хаубица.

Један одред од око 100 авиона распрштао је једну совјетску дивизију која је била у припремном положају ради извршења опкољавања. Током напада вршених у току последње ноћи, више стотина тешких бомбардера напало је железничке линије и инсталације у близини Кијева, са запаљивим бомбама и запалили су четири војна транспортна воза. Большевици су претрпели необично тешке губитке.

Ситуација на Источном фронту

Совјети нису постигли своје циљеве

Берлин, 29 децембар. (НШТ) — Борбе западно од средњег дела Дњепра за време божићних празника јасно су показале знаке преласка у нов период, што значи да је непријатељ почео са великим покушајем у четвороуглу Коростен—Малин—Радомисл—Житомир, за поновно освајање изгубљеног терена у току немачке противофанзиве у децембру.

У том циљу непријатељско ратно вођство — како се сад већ може констатовати — ставило је на расположење генералу Ватутину велики део резерви које су биле заправо одређене за зимску офанзиву.

Ватутин је на Бадње вече бацио у борбу велике масе против немачких положаја на сектору Радомисла и у суботу и недељу заузео знатан терен у североисточном и југозападном правцу.

У међувремену непријатељски нападачки врхови који су напредовали у правцу Житомира и Коростена задржани су у сваком случају и мање-више дубока места продора отсечена.

Променљиве борбе још трају.

У великом луку Дњепра где је северно и југоисточно од Кировграда за време празника борбена активност још више опала, ситуација је непромењена. У суботу је непријатељ, поново покушао да немачку избочину фронта западно од Запорожја нападом са две стране отсече, али тај покушај не само да је био неуспео, већ је претрпео такве губитке, да су у недељу већ битно слабили напади.

Велики напад Ватутина који је почео на тетеревском сектору несумњиво је један део зимске офанзиве Совјета, и то врло значајан део.

Ова офанзива несумњиво је почела отприлике пре десет дана на сектору Невел—Витебск те је и даље тамо прво жариште уз кога је сад дошло друго жариште у области западно од реке Тетерев.

Крајем недеље дошло је и на другим секторима до јаких непријатељских напада, тако северозападно од Кричева и југозападно од Злобина.

Овде међутим досада се није могло запазити стварање жришта, тако да се засада непријатељски напади могу сматрати акцијама везивања или растерећења. У првом реду жели се растерећење совјетских трупа које се налазе код утока Березина у Дњепар. Све ове борбене акције међутим засада су само подређеног значаја.

Насупрот томе карактер јуриша непријатеља на немачки бедем код Витебска није се променуо и надаље је најважнији напор непријатеља. Пошто је непријатељ 24 децембра прошао кроз место Гародек, крајем недеље се трудио да северозападно од Витебска напада још жешће него досада. У исто време појачао је и фронтални притисак са истока и најзад је отпочео обухватни напад са југоистока, тако да се на град врши концентричан напад са три стране.

Напад се у сваком случају, због оштрог отпора немачких трупа, свакако досада није наставио потпуно по жељи непријатељског генералштаба.

Вилхелмштрасе о инвазионој пропаганди

Берлин, 29 децембар. (МТИ). У вези са англосаксонским инвазионим плановима у среду је дата следећа изјава у Вилхелмштрасеу:

Англосаксонска инвазиона пропаганда узела је такве размере да се данас скоро може говорити о инвазионој психози и ако у току од две недеље не почну операције тада ће у Енглеској и Америци настати безпримерно трежњење. Информатор у Вилхелмштрасе је изјавио: Ми посматрамо целу ту збрку око инвазије потпуно мирно и хладно.

У ИТАЛИЈИ СЕ ПОПРАВЉА ВРЕМЕ

Берн, 29 децембар. — (БТ). Из главног стана генерала Александра јавља „Ексченж Телеграф“ да се временске прилике на италијанском фронту поправљају. Услед опадања температуре разведрава се и небо.

РУЗВЕЛТ ПОСРЕДУЈЕ

Лисабон, 29 децембар. (МТИ) — Како енглеска обавештајна служба јавља из Вашингтона, претседник Рузвелт прекинуо је божићни одмор и из њујоршког Хајд-парка стигао у Белу кућу, како би покушао угладити раднички спор који прети укочењем две од животне важности индустрије Сједињених Држава, челичну индустрију и железничке транспорте.

Англосаксонски авиони бомбардовали предграђа Рима

Погинуло је и рањено више људи

Рим, 29 децембар. (МТИ) — Према извештају »Трибуне«, у уторак око подне непријатељски борбени авиони бацили су бомбе великог калибра на периферијске квартове Рима. У кварту за становање у близини катедрале св. Павла погинуло је односно рањено много људи. Дуж Виа Апиа Нуова погинуло је више људи приликом напада. Источно од града погођено је отпатцима више људи а рањено је митраљезима око 40 људи.

Исто тако »Трибуна« јавља да је у граду Ватикану одмах примећена појава британско-америчких авиона над Римом. Папа Пије XII, као и приликом ранијих ваздушних напада на Рим, одмах је отишао до прозора своје радне собе, како би могао посматрати нападачке авионе. Папа је, када је чуо експлозију бомби, одмах затражио извештај о нанетим штетама.

Инвазиони маневри америчке војске у Енглеској

Велики обим маневра

Цирих, 29 децембар. (БЕ) — Према вестима приспелим у Цирих из Лондона, америчке трупе у Енглеској врше већ неколико дана велике инвазионе вежбе. Са појединих сектора енглеске обале евакуисано је грађанско становништво, пошто се у области вежби употребљавају и оштри метци. Једна група америчких трупа игра улогу инвазионе војске и стоје јој на расположењу велики одреди флоте, ваздухопловства и транспортна средства, док је задатак друге групе спречавање искрцавања. У маневрима заступљени су сви родови оружја. Вежбе ће се по могућности вршити ноћу, како би се трупе привикле на ратне операције у мраку.

ПРЕУЗИМАЊЕ ЖЕЛЕЗНИЦА ОД СТРАНЕ ВОЈСКЕ У САД

Цирих, 29 децембар. — (МТИ) Јављају из Вашингтона:

Железнички чиновници високог ранга и чиновници у рангу пуковника јуче су преузели управу над америчким железницама као обласни команданти.

Порука команданта шведске војске

Стокхолм, 29 децембар. (ДНБ) — Главни командант шведске војске генерал Хонквист у поруци упућеној војсци изразио је захвалност а истовремено је и осудио нелојално држање неких официра. Између осталог главни командант је изјавио да је изузев неколицине, шведски официрски кор потпуно поуздан. Он је изјавио да шведска војска треба да буде верна својим традицијама, шведском животу и шведском друштвеном поретку. Он је изразио своје веровање да ће шведски официрски кор учинити све жртве ако то буде потребно.

И ФРАНЦУСКЕ ТРУПЕ ЋЕ УЧЕСТВОВАТИ У НАПАДУ НА ЕВРОПУ

Алжир, 29 децембар. — (БТ). Француски комитет за народно ослобођење допринео је оним одлукама које су донете у споразуму са Савезницима у погледу учешћа француских трупа у борби за Европу.

СОВЈЕТСКИ ДЕМАНТИ

Москва, 29 децембар. (БТ) — У Москви категорички демантују вест, проширену у иностранству, према којој Немци бомбардују Љењинград са специјалним ракетама из топова. Руски артилериски стручњаци констатују да Немци бомбардују град искључиво са топовима калибра 170, 210, 240 и 305 милиметара. Домет тих топова не прелази 45 километара. Топови су углавном монтирани на железничким колима. Бомбардовање Љењинграда је последњих дана поново појачано. У недељу у току седам часова стално су експлодирале граната над градом.

ПРЕСУДЕ ДЕЗЕРТЕРИМА У ИТАЛИЈИ

Кијасо, 29 децембар. — (БТ). Ратни суд у Перуџи повукао је на одговорност шесторицу војних бегунаца из годишта 1924 и 1925. Између осталог суд је једног осудио на смрт вешањем а остале од по 10 до 30 година робије.

НОВА НАИМЕНОВАЊА САВЕЗНИЧКИХ КОМАНДАНАТА

Амстердам, 29 децембар. (ДНБ) — Британска обавештајна служба јавља из савезничког главног стана у северној Африци да је на ратишту Средоземног Мора основан канадски корпус.

Јавља се из Вашингтона: Рузвелт је саопштио да је подмаршал Девис именован за команданта америчких снага које оперишу у области Средоземног Мора. Он је објавио још да ће подмаршал Дулитл водити Осми амерички ваздухопловни корпус који оперише са база у Великој Британији.

РУЗВЕЛТ О ШТРАЈКУ У САД

Стокхолм, 29 децембар. (МТИ) Према вашингтонском извештају, претседник Рузвелт је у уторак увече изјавио да ће се америчке железнице одмах предати приватним друштвима чим престану штрајкови. Рузвелт је још додао да до тих мера не би дошло да није било опасности од штрајка.

Кроз штампу

После говора Рузвелта

„Пестер Лојд“ наводи гласове швајцарске штампе поводом последњег говора претседника Рузвелта. Тако „Националцајтунг“ обележава као карактеристичан коментар „Њујорк Тајмса“, који говор Руззелтов означује као „горку посланицу“ јер амерички народ потсећа да ће свака мрвица енергије, и код куће и на бојиштима, бити потребна да би се рат успешно докончао, и да претстоје далеко већи губитци него досада код америчког народа.

„Базлер Нахрихтен“ — по „Пестер Лојду“ — пише да Рузвелтово указивање да није мировни циљ заробљење немачке нације у Њујорку схватају као ублажење услова за капитулацију, а у заинтересованим круговима су мишљења да су, после Техерана, строжији услови Англосаксонаца подешени намерама Руса.

„Значајни су — пише даље „Пестер Лојд“ — извештаји из Стокхолма о покретима трупа. Извештач „Базлер Нахрихтена“ дознаје да са истока одузете немачке трупе нису упућене у Јужну Италију нити у Француску, него да би се промениле око Витебска. Сем тога, Немци ће таме реорганизоване јединице употребити под ознаком „Балтичко домобранство“.

*

„Нојес Винер Тагблат“, у осврту на потапање немачког бојног брода „Шарнхорст“, подвлачи да губитак овога великог модерног брода тешко погађа немачку ратну морнарицу, али су такве жртве неизбежне у рату. „Врховна команда ратне морнарице зацело није брод „Шарнхорст“ уложила у борбу против једнога конвоја без темељитог просуђивања свих могућности, па и опасности — пише бечки лист — Стални транспорти из Америке и Енглеске, који иду у Совјетску Унију, отежавају положај немачких трупа на Истоку. Зато оне морају сваки транспорт који непријатељ шаље на свој борбени фронт, ако је могуће уништити. Један конвој доноси високе вредности, његов је материјал скоро непакнадив, нарочито у тренутку као што је данашњи, када је непријатељ на Истоку започео своју дуго припреману зимску офанзиву“. У чланку се затим наводе податци о броду „Шарнхорст“: изграђен је 1936, имао је 26.000 тона, 226 метара у дужину а 30 метара у ширину. Био је најмодерније опремљен и наоружан са 9 топова од 28 цм, 15 од 15 цм и већег броја топова за ваздушну одбрану. Посада је износила 1461 људи.

*

„Донауцајтунг“ обележава као циљ оперативног плана великог совјетске офанзиве да се продорима са две стране, на југу у простору западно од Кијева, и на северу у простору Витебск—Невел, образују клешта, покретима највећих сразмера, те да се таквим великим ударом уништи цео немачки фронт, а тиме и одбранбени зид Европе. „Томе циљу одговара и сразмер уложених средстава. Иа ова тежишта — подвлачи лист — употребљене су нове, потпуно одморне трупе. Можда се ту ради о зимској армији која је, у последњим месецима, на непријатељској страни толико спомињана, и која би, у јачини од два милиона људи, имала да доконча борбу на Истоку. У том случају је, додуше, данас већ прилично јасно да и тај уложак неће протећи друкчије него и сви големи напори које су Совјети досад већ уложили да би постигли велики успех за којим стреме“.

Лист затим наглашује да је Немачка била на ову офанзиву потпуно спремна, и да с немачке стране подешена покретна одбрана има за циљ да, уз што мањи улежак властите снаге, постигне што веће успехе у уништавању непријатељске војске.

*

„Мађаршаг“ доноси из Отаве: „Канадски министар народне одбране Ралстон, који је више недеља боравио у Лондону, при повратку у Канаду изјавио је пред новинарима да засада још не претстоји инвазија на западну Европу. У вези са полузваничном изјавом Вашингтона да Савезници имају да рачунају са тешким губитцима идућих месеци, Ралстон се изјаснио да са своје стране не види никаква разлога да би у идућа три месеца канадске трупе могле да претрпе неке ванредне тешке губитке. Министар је уједно саопштио да за инвазију стоји спремно 200.000 канадских војника“.

Черчил оздравио

Амстердам, 29 децембар. (ДНБ) — Британска обавештајна служба јавља — према саопштењу лекара Черчилових, издатом у уторак, да се стање здравља британског министра претседника поправило у толико повољној мери, да вероватно неће више бити потребно издавати саопштења. Дописник »Ексченж Телеграфа« у вези са лекарским извештајем јавља да се стање здравља министра претседника после четрнаестодневне болести толико поправило, да се Черчил може назвати скоро сасвим здравим. Велики део уобичајеног рада скоро сам врши. Место боравка Черчила још увек се таји. И даље му је намера да своје боловање проведе у топлом поднебљу али ће му отсуство, како се предвиђа, бити кратко.

ШВЕДСКИ ЛИСТ ЗАЛАЖЕ СЕ ЗА НЕЗАВИСНОСТ БАЛТИЧКИХ ДРЖАВА

Стокхолм, 29 децембар. (МТИ) — Лист шведске владине партије »Социјалдемократен« поново се заузима за независност и слободу балтичких држава после рата. Да ли ће остварење Атлантске карте или политичка сила решити судбину ових земаља — пита лист. Рузвелт и Черчил обећали су слободу сваком народу али су балтичке државе искључене из ове слободе, која вреди за све народе. Нећемо да верујемо — пише лист — насупрот, мишљење нам је да ће слобода балтичких држава бити пробни камен за слободу целог света. Ако овом страховитом рату можемо уопште дати неки смисао, онда он треба да се састоји у томе да осигура малим народима независност и слободу

Изјава д-р Гебелса о идућој ратној години

Берлин, 29 децембар. (НШТ). Идућа година биће одлучујућа година, али вероватно неће донети крај рата — то је суштина изјава које су у вези са приближавањем нове године дале водеће немачке личности Георгу Шредеру, главном дописнику „Европа Пресе“.

Министар пропаганде Рајха д-р Јозеф Гебелс рекао је следеће у својој изјави: „После претрпљених неуспеха у рату бомбама и рату живаца и после пораза, Енглези и Американци биће приморани да у 1944 години приме највећи ризик: инвазију у западној Европи. Ми већ годину дана хладном одлучношћу очекујемо овај догађај и за последњих 12 месеци наше ратовођство смо сходно томе управљали. Спремни смо на велику битку и пошто знамо да нам је опстанак на коцки, наше оружје у рукама до краја одлучних војника извојеваће победу. Тада ће за цео свет постати јасно оно што данас сваки Немац зна: Рајх је непобедив, ма колико дуго трајао рат. Помирили смо се са мишљу да ће рат дуго, можда веома дуго трајати. Баш стога не кажем да ће 1944 година донети крај рата у Европи. Међутим та година ће бити одлучна у погледу ко ће бити победник последњег дана рата“.

Д-р Алберт Ганценмилер, секретар министарства саобраћаја Рајха, уверио је дописника да ће немачке железнице у идућој години, на основу данашњих искустава и исправака, још у већој мери од досадање стајати у служби немачког вођења рата. „И непријатељу је позната чињеница — рекао је државни секретар — да се железничка мрежа у ваздушном рату показала изненађујући неосетљива. Ми у овом рату, на фронту и код куће подједнако, научили смо на какву је активност способно еластично управљање железницама. Ова спремност на акцију, ова еластичност и савршено решење многостраних и стално променљивих транспортних задатака, је рад несаломљиве воље немачких железничара. На немачке железничаре ни убудуће неће утицати никаква бомбардовања непријатеља. Железнице Рајха су у 1943 години извршиле такве транспортовања која превазилазе сав досадањи резултат у нашој историји“ — рекао је државни секретар д-р Ганценмилер.

СВЕТА СТОЛИЦА НЕЋЕ ВИШЕ ПОСРЕДОВАТИ ЗА МИР

Цирих, 29 децембар. (МТИ) — Римски дописник швајцарског листа »Бунд« обавештава да је божићни говор Папе потврдио мишљење да Света Столица сада већ неће приступити новој иницијативи дипломатске природе у интересу брзег успостављања мира.

Папа Пије XII изразио је само наду да ће овогодишњи Божић бити последњи Божић у овом рату.

У вези са политичком садржином Папиног говора преко радија може се констатовати да Ватикан заступа политику мира једнаке вредности политичких праваца, чак можда компромисан мир, а у исто време се залаже за европску реконструкцију у знаку солидарности народа у оквиру које би се уз помоћ разних мера примена силе већ унапред искључила.

Седница Собрања

Софија, 29 децембар. (МТИ). Буџетска дебата у Собрању је продужена. Између осталих говорио је и бивши претседник владе Цанков. Он је изјавио да је бугарска спољна политика потпуно јасна и да је потпомаже сваки Бугарин. Даље је рекао да верује у победу Немачке јер једна војска и народ као што је немачки, који има тако одлично вођство и управу, и у чије је праведне захтеве потпуно убеђен, биће способан да извојује победу.

ПРЕГЛЕД ВОЈНЕ И ПОЛИТИЧКЕ СИТУАЦИЈЕ

Будапешта, 29 децембар. (Телефоном) — Разне прогнозе карактеришу данашњу ратну ситуацију, у затишју пред буру. У вези са завршетком рата и претстојећим војним операцијама, било са које стране да долазе вести, слажу се у томе што проричу за следеће месеце тешке борбе везане са великим губицима и дуги рат.

ПИТАЊЕ ИНВАЗИЈЕ

На то су указивали и д-р Гебелс и Тожо у својим говорима. Промене у врховном војном вођству које су Англосаксонци данас објавили, инспекциони пут на запад маршала Ромела и Рундштета, као и изјаве водећих енглеских и америчких политичара стављају у први ред проблем инвазије на Европу. Почетак и место акције још је завијено у таму али, према извесним знацима појављују се светлеће куле на неким обалама Европе. Данас је објављена у Вашингтону једна интересантна изјава према којој савезнички главни табори наглашују да у борбама које се имају покренути у северној Европи, сразмера између енглеских и америчких трупа остаје тајна и зато се не објављује. Немачки ратни извештај од данас даје на знање да су енглеске командос — трупе покушале да изврше напад на острво Серк у каналу Ла Маншу. То је већ друга покушај за ово неколико дана. Немачки кругови су обратили пажњу на изјаву америчког директора агенције Рајтер који каже да су у последње време упућене за Енглеску огромне војне пошиљке, какве се већ од дуже времена не памте. Изгледа да су се приближила крају сва извршења оних планова да се прикупе сви они милиони, за инвазију обучених канадских и америчких трупа.

ИНВАЗИОНИ МАНЕВРИ

Како МТИ из Цириха јавља, по вестима из Лондона, поједини већи делови америчке војске, који се налазе у Енглеској, већ неколико дана врше инвазионе маневре. Један огромни конвој који транспортује трупе, а који је био праћен од стране много ратних бродова, искрцао је на једно одређено место енглеске обале преко 10.000 војника са потребним тенковима и осталим ратним материјалом. Да би маневри изгледали што стварније, били су употребљени оштри метци са бродова и авиона у колико је то дозвољавала ситуација. Маневри искрцавања су извршени у току ноћи са намером да се трупе приуче на ноћно искрцавање и да би се могли оријентисати ноћу.

ВАЗДУШНИ РАТ

У Берлину исто тако прате и развитак ваздушног рата, а у вези с тим на изјаву генерала Арнолда, команданта америчког ваздухопловства, да сада већ постоји могућност да се врше непрестана бомбардовања током 24 часа ради припремања инвазије. Берлински војни кругови не таје и не поричу да Англосаксонцима стоје на расположењу довољне количине бродског простора за превоз људства и материјала.

ИСТОЧНИ ФРОНТ

Совјетска офанзива између Житомира и Витебска продужава се непромењеном жестином. Руске трупе су почеле напад 10 децембра, али као што смо то већ раније напоменули, офанзива обично добија свој пуни развитак тек после десет дана и тако се совјетска офанзива развила тек 23 децембра, када је постало јасно где су главни ударци. Још и данас, 29 децембра, битка траје пуном жестином. Руски стратегиски циљеви су потпуно јасни. Они желе да на северу код Витебска пробију и продру да би Немци били присиљени да евакуишу Балтик, а на југу им је циљ, као што је то било у јесен код Житомира, да форсирају евакуацију Трансистрије. Иза та два удара вероватно ће следити још многи удари: на северу код Лењинграда, на југу у дњепарској окуци, и на римском полуострву, а после напад на центар као и прошле године у који ће Совјети уложити сву своју снагу. Немци познају совјетска настојања и њихову одлучност. Москва је трећу зимску офанзиву одредила као одлучну пошто друга то није могла да буде. Берлин данас о новој офанзиви јавља да су се немачке трупе за зиму ставиле у одбранбени положај као и до сада, што не значи да у погодној прилици неће прећи у контранапад. Информатор у Берлину је још додао да Немци примењују и надаље до сада добро испитани начин еластичног ратовања и радије ће се одвојити и повући али ће ударну снагу своје војске, по досадашњим принципима, увек сачувати.

А.

Јапанци врше противнападе на Новој Британији

Јапански ратни извештај

Амстердам, 29 децембар. (ДНБ) — Британска обавештајна служба јавља из савезничког главног стана на Новој Гвинеји да су на територији полуострва Арава на Новој Британији, где су се пре 14 дана искрцале америчке трупе, морале бити повучене истакнуте америчке извиднице због јапанских противнапада.

Токио, 29 децембар. (ДНБ) — Одреди јапанске ратне морнарице потопили су код Нове Британије од 15 до 27 децембра више од 118 непријатељских ратних бродова, транспортних и других бродова. Сем тога тешко је оштећено више од 19 бродова и оборено 212 авиона. Постигнути резултати на разним секторима су следећи:

Код рта Маркус потопљене су две крстарице, две торпедњаче, 18 или 19 транспортних бродова, више од 5 чамаца за искрцавање, 5 великих бродова за искрцавање и више од 81 мање крстарице, 2 разарача, 18 транспортних бродова, 1 чамац за искрцавање, 1 ловац подморница, 3 велика брода за искрцавање и више мањих бродова за искрцавање. Сем тога оборено је 38 англосаксонских авиона. У бергенском заливу потопљене су 2 велике крстарице и 2 велика транспортна брода, оштећена 3 велика транспортна брода и оборено 20 авиона. На рабаулском сектору оборен је 151 авион а на сектору Кавиенга уништена 3 авиона. На крају у водама северно од Бугенвила потопљен је један ратни брод још неутврђеног типа. У свима борбама Јапанци су изгубили 73 авиона.

Говор Сматса о организацији будућег мира

Треба решити и проблем међународне безбедности

Цирих, 29 децембар. (МТИ) јавља из Њујорка: Претседник јужноафричке Уније генерал Сматс одржао је говор преко радиа из Јужне Африке који је био упућен за САД. Он је у говору изразио захвалност на добивеној награди путем Фонда Вилзона. »Она слобода која не буде потпомагана од силе само је илузија — рекао је генерал Сматс у своме говору. За одржање мира у свету постоји потреба организовања светских сила у једну водећу организацију и на крају довођење у сагласност реализма и идеализма. Треба решити проблем међународне безбедности јер иначе цивилизацији и човечанству прети пропаст.« Што се тиче потребе одржања мира у свету, Сматс је мишљења да осигурање те безбедности треба да преузму Велика Британија, САД и Совјетска Русија. »У вођству може узети учешћа и Кина с обзиром на њен значај у отпору који је пружила Јапану и на њену водећу улогу у Азији. Неутралци се могу прикључити мировном систему савезничких народа у датом тренутку, док, међутим, потучени непријатељи имају да чекају све дотле — како је то рекао Сматс — док се не излече од својих опасних и штетних погледа и збуњених претстава о свету.

НОВА ПОСТАВЉЕЊА ВОЈНИХ КОМАНДАНАТА У ЕНГЛЕСКОЈ

Амстердам, 29 децембар. — (ДНБ). Британска обавештајна служба званично јавља да је поред генерала Ајзенхауера постављен за главног команданта поморских снага сер Бертран Рамзеј а за команданта савезничког ваздухопловства сер Крафорд Лајг Малори.

ВЕЛИКА КОНЦЕНТРАЦИЈА ТРАНСПОРТНИХ БРОДОВА У ГИБРАЛТАРУ

Мадрид, 29 децембар. (ДНБ). **Из правца Атлантског Океана упловило је у Гибралтарско пристаниште 77 великих транспортних бродова. Бродови су били већим делом од по 10.000 тона. Један други конвој од око 20 бродова испловио је у правцу Средоземног Мора.**

Бројне сразмере енглеских и америчких трупа за инвазију претстављају војну тајну

Саопштење савезничких генералних штабова

Амстердам, 29 децембар. — (ДНБ). Савезнички генералштабови издали су у Вашингтону званичну изјаву у којој наглашавају да је бројна сразмера америчких и британских трупа, које ће учествовати у борбама које ће почети у Европи, војна тајна и стога се не може саопштити. Изјава подвлачи да се међу вођама америчке и британске војске не показује никакво размимоилажење.

Рузвелт против послератне изолације Сједињених Држава

Конференција штампе у Белој кући

Вашингтон, 29 децембар. (ДНБ) — Претседник Рузвелт изјавио је на конференцији штампе у уторак да су на конференцијама у Каиру и Техерану само начелно разчишћена питања политичке природе, пошто израда детаља остаје још отворена. На питање шта је његово мишљење о говору Сматса, одговорио је да говор још није прочитао али није сигуран да ће се реконструкција света извршити око чврстог семена уједињених народа. Сједињене Државе ниуком случају не смеју више водити војну или привредну политику изолације.

Према извештају британске обавештајне службе, Рузвелт се на конференцији штампе у уторак бавио политиком Сједињених Држава и изјавио да после рата треба у много већој мери остварити социјалан и привредни програм. Биће потребан нов програм да би се могло одговорити ситуацији која ће наступити после рата.

СТАНОВНИШТВО АПУЛИЈЕ БЕЖИ У АЛБАНИЈУ

Рим, 29 децембар. — (ДНБ). Становници обала Апулије — без обзира на непријатељску контролу — упуштају се малим чамцима на Јадранско Море — јавља „Трибуна“ да би побегли у Албанију. Међу избеглицама налазе се људи разног положаја, који не могу да подносе непријатељску окупацију отаџбине и радије су спремни да напусте своје домове, него да подносе мере окупационих власти.

Данашњи рат у светлости утрошка муниције

На стотине хиљада тона муниције утроши се само у једној оштрој бици

Колико муниције троши данашњи рат? »Пешти Хирлап« објављује занимљив чланак у коме даје одговор на постављено питање. Несумњиво је да је у данашњем рату, који је рат техшике и машина, утрошња муниције и експлозива узела такве размере да оне претстављају скоро астрономске цифре. Неоспорно је да у данашњем рату важну улогу игра и остали ратни материјал, нарочито нафта, али муниција као најизразитији нападачки део наоружања стоји на првом месту.

У споменутом чланку износи се да је на пример у 30-огодишњем рату дошло на једну пушку 7 испаљених метака. Када се томе дода да су онда војске бројале по неколико хиљада људи, потрошена муниција била је управо незнатна. Међутим, мора се имати у виду и то, да у тадашња времена муниција није израђивана машинским путем као данас, него руком, па је за њену израду требало много више времена и зато је много мање и израђивано.

Током година употреба и утрошак муниције у ратовима растао је стално. У пруском рату Фридриха Великог на једну пушку долазило је просечно 60 испаљених метака, а у бици код Мугдена 1905 године испаљено је просечно по пушци 400 метака.

Колико смешно малене су ове цифре према цифрама које је дао прошли Светски Рат. Према статистичким подацима, у позиционим борбама прошлог Светског Рата, само у једном дану испаљено је око 300.000 граната. У бици код Араса 1917 године Енглези су за четири дана испалили шест пута толико граната колико су у француско-пруском рату 1870-71 испалиле француска и пруска артилерија заједно. У борбама код Вердена дневно је испаљиван један милион топовских граната.

Данашњи Светски Рат бацио је далеко у засенак и прошли »Светски Рат«. Механизација и моторизација, као и увођење великог броја аутоматског оружја довело је до толиког утрошка муниције, да она иде у милијарде.

Лист питира податке из књиге америчког стручног писца Х. В. Балдвина у којима је садашњи рат у цифрама описан овако: просечно у данашњем рату учествује под оружјем 25 мил. људи. На ових 25 мил. борца долази 12,500.000 пушака, 3,000.000 аутоматских револвера, 2,500.000 митраљеза и 1,000.000 топова. Овамо ваља додати око 500.000 тенкова и 250.000 авиона.

Приликом једног оштрог сукоба данас, просечно утроши се милијарда пушчаних метака, две и по милијарде метака за митраљезе и аутоматско оружје (овде је унесена и митраљеска муниција за тенкове и авионе), сто милиона разноврсне артилериске муниције, педесет милиона граната за борна кола и тенкове и око два и по милиона разноврсних бомби. Просечно се може рачунати да ова муниција у телима претставља: пушчана муниција 40.000 тона, 20.000 тона муниција аутоматског оружја, митраљеска муниција 100.000 тона, артилериска муниција два милиона тона, муниција за борна кола и тенкове милион тона, а бомбе, рачунајући по 50 кг. сваку, 125.000 тона. Количина утрошене муниције зависи у првом реду од жестине битке. У жешћим биткама утроши се и више, а у слабијим окршајима наравно знатно мање.

Скупштина привредног удружења Бачбодрошке жупаније

Под претседништвом великог жупана г. д-р Деак Леа у великој свечаној дворани жупаније у Зомбору одржана је скупштина привредног удружења бачбодрошке жупаније. Дужим говором скупштину је отворио велики жупан г. д-р Деак Лео. Изложио је да је друштво задужено и да је било много парница и да је дошла у опасност и зграда друштвеног дома. У току последње две године ликвидиране су све парнице и удружење је раздужено. Затим је велики жупан изложио рад удружења и позвао све економе да ступе у удружење које заступа њихове интересе. У удружењу је учлањено 116 газдинских кругова чији број прелази 10.000 економа.

После говора великог жупана пословни претседник Гајер Миклош поднео је скупштини закључне рачуне за 1942 годину. Пошто је скупштина дала разрешницу управном и надзорном одбору, једногласно је изабрана нова управа. За почасног претседника изабран је гроф Телеки Јожеф, члан Горњег дома, земљопоседник из Јаноихалме. За претседника г. д-р Деак Лео, велики жупан из Зомбора, сапретседници: пензионисани велики жупан г. д-р Фернбах Петер из Зомбора, велики жупан г. д-р Рек Андор, поджупан витез г. д-р Бајшан Ерне из Зомбора и народни посланик г. д-р Фалционе Арпад из Бајше, пословни претседник је инж. Гајер Миклош, земљопоседник из Червенке. После избора управе и часништва скупштина је расправљала о разним предлозима, а затим је завршила рад.

Сензационалан дочек Нове Године у ЕЛИТ ресторацији и ГРИЛУ
Преко пута главне поште

Епилог једне млекарске афере пред судом

Сабирач млека Ловаш Михаљ и власница млекаре уд. Пушкаш Јанош осуђени на 6 месеци затвора

Почетком јесени потрошачи млека у Ујвидеку који су добили од Апровизационог звања упутнице за млеко на фирму уд. Пушкаш Јанош стално су се жалили да у млеку има више воде него млека. Пушкашева је добијала млеко од Ловаш Михаља, званичног сабирача млека из Пироша.

Жандармерија је почела мотрити на рад Ловаш Михаља и Пушкашеве те је на лицу места у Пирошу утврђено да је Ловаш куповао по селу обрано млеко и влачио за њега 48 филера по литру. Он је млеко продавао Пушкашевој по 48 филера а она је продавала потрошачима по 52 филера литар. Максимална цена је за потрошаче 42, односно 43 филера по литру. Жандармерија је против њих повела истрагу и они су данас одговарали пред судијом за суђење скупоће д-р Лугошијем.

После завршетка доказног поступка суд је стао на гледиште да су Ловаш и Пушкашева криви. Ловаш Михаљ је осуђен на 6 месеци затвора и 3 године губитка часних и политичких права. Сем тога има да плати Државном ерару 4184 пенга. Пушкашева је осуђена на 6 месеци затвора, 3 године губитка часних и политичких права и да плати Државном ерару 5616 пенга. У пресуди суд је досудио да Пушкашева и Ловаш Михаљ не могу учествовати ни у каквим јавним званичним функцијама у току од пет година. Обртнице за рад одузимају им се за свагда.

После завршеног суђења на предлог државног тужиоца суд је обоје осуђених ставио у превентивни затвор, иако пресуда није правомоћна.

— **Поздрав са Источног фронта.** Хонвед Милошев Душан из Жабље, поздрављa своје родитеље, брата и сестре.

Велики техниколор филм
у Ракоци (Палас) биоскопу
од 1–7 јануара
СКАНДАЛ
У гл. улози: Хели Финкенцелер, Вил Дом, Паул Хенкелс и Маркане Симсон
Дочек Нове Године са проширеним програмом 31 децембра у 10 час. увече
Претпродаја карата од 10–12 часова

БИОСКОП РАКОЦИ ДАНАС
Од 30—31 децембра
БАБА
(NAGYMAMA)
По роману Чики Ђергења
Ч. Ацел Илона, Рожахеђи Калман и Перењи Ласло

Вести

ЧЕТВРТАК, 30 ДЕЦЕМБАР 1943

— **Акција великог жупана у Сабадки г. д-р Рек Андора, да се помогне најсиромашнијима приликом божићних празника имала је за резултат 14.266 пенга у готовом.**

— **Предавање у Удружењу трговаца.** Удружење трговаца саопштава: као што је већ објављено, г. Улрих Ђула, градски саветник, шеф првостепене обртне власти, одржаће данас у четвртак у 5 часова по подне у великој дворани Удружења трговаца предавање о новој наредби о отварању и затварању радња. Удружење трговаца умољава све своје чланове без обзира којој струци припадају да присуствују овом предавању у што већем броју.

— **Нова ограничења у погледу издавања путних исправа.** Најновији број службених новина доноси наредбу министра хонведа о измени наредбе која регулише напуштање државе и боравак у иностранству. Наредбом се упућују надлештва која издају путне исправе да се лицима од 18-60 година не могу више издати путне исправе, нити старе продужити.

— НА КАКАО КОД ЋИРИЋА, УЈВИДЕК, АНДРАШИ УЛ. 4. 1645

— **Стигло су поруке преко Црвеног крста.** Од Међународног Црвеног крста стигле су поруке на ове адресе: породица Блаховић, Чепејски салаши, супрутa Славка Зурковића, супрутa Волбергер Мартона, Рајк Петар, Сталичков Вида, Јанкулов Милош, Продановић Мирјана, д-р Моргенштер Јаго, Бертранд Карола, Блаас Сигфрид, супрутa Тиц Јожефа, Топалов Лазар, Беољев Јелена, Мартуљак Ана, Мајерне Францес, Оскар Трифуновић Недељко, Торма Карол, Јухас Марија, д-р Фодор Јолан, Пеновић Марија, Чирић Ана, Лисац Иван, Бронислав Влада, Кремановић Гизела, Иванишевић Анна, Спиридоновић Јосиф, Нагулић Милутин, Иванић Вероника, Белић Даница, Анђелић Максима, Борош Јожеф. Поруке се могу преузети код делавидечке експозитуре Мађарског Црвеног крста, Хорти Миклош булевар 10.

— **Позив члановима фризерске секције у Ујвидеку.** Управа фризерске секције Занатлијског удружења, моли све чланове одбора да дођу у понедељак 3 јануара у 4 часа по подне у Занатлијско удружење.

БИОСКОП НЕМЗЕТИ

Од 30 дец. до 2 јануара

ПЕПЕЉУГА

Премијесни италијански филм

Пропратни програм

Шарене игре

Сензационални колорисани Уфа филм

— У пошиљу члановима породица војних обвезника. Градска главна благајна обавештава чланове породица војних обвезника, да ће им се месечне припомоћи за јануар 1944 исплаћивати тек наредних дана по азбучном реду. Уједно се заинтересованој умољавају да се азбучног реда у сопственом интересу строго придржавају. Презимена која почињу на словима А до Ј 3 јануара, од К до П 4 јануара, од Р до З 5 јануара 1944 године. Исплата се врши поменутих дана по подне између 16 и по и 18 и по часова.

— Отварање експозитуре Финансијске дирекције у Ујвидеку. Као што смо недавно јавили, у Ујвидеку ће се отворити 1. јануара експозитура Финансијске дирекције у Ујвидеку, која је привременог карактера. Према обавештењу Градоначелничког већа у свом делокругу ова експозитура решаваће предмете по непосредним порезима а у њену надлежност спадају срезови: бечејски, паланачки, тителски, топољски и ујвидечки.

— Издавање бонова за шећер у Болдогасоњфалви. Општинско веће у Болдогасоњфалви издаваће бонове за шећер грађанству, и то по овом распореду: данас, у четвртак, од 8—12 часова Бем улица, по подне од 14—17, Хитлер Адолф ул., у петак 31 о. м. пре подне Дамјанич ул., по подне Мусолини ул. 3. јануара пре подне Хонвед ул., а по подне Деак ул, 4. јануара пре подне Јокаи и Кошут ул., по подне Сечењи ул., 5. јануара пре подне салашани, а по подне Корти Миклош ул.

— Триста пенга новчане казне због илегалне мељаве. Жандармерија у Океру установила је јесенас да у млину Цајглер Кароља околни економи мељу жито и кукуруз на црно. Тада је утврђено да Цајглер није водио прописану књигу о мељави. Он је данас одговарао пред судом, који га је осудио на 300 пенга новчане казне, која се за случај ненаплативости претвара у 60 дана затвора.

— Осуђен на месец дана затвора зато што је два пута издао у закуп своју земљу Палко Имре, сељак из Сабадке. Он има два јутра земље близу Тополе, па је издао два пута у закуп. На тај начин извршио је преваре. Суд га је осудио правомоћно на месец дана затвора.

— Служавка у Сабадки осуђена због крађе. Марија Домокош, служавка, стара 20 година, рођена у Фелшегали, оптужена је да је извршила провалну крађу на штету свог бившег послодавца Тот Дежеа, гостионичара у Сабадки. Она је украла многе ствари од свог послодавца, па је исчезла. Полиција је служавку ухватила у Кечкемету, довела у Сабадку где јој је одмах одржано суђење. Она је признала крађу. Само је у своју одбрану навела, да није извршила провалу, већ је ушла кроз отворена врата, а изишла је кроз отворен прозор носећи са собом украдене ствари. Суд је затим саслушао гостионичара Тота. Не зна зашто га је она без отказа једноставно напустила. Пошто је тужилац променио оптужбу тужећи Марију Домокош само за крађу, суд је нашао да је Марија извршила преступ крађе и осудио је правомоћно на месец дана затвора.

— Железнички чиновник у Ујвербасу ухапшен због крађе. Жандармерија у Ујвербасу ухапсила је због крађе Нађ Ђерђа, старог 26 година, железничког чиновника, који је пре неколико дана украо у чекаоници једном детективу ташну. На саслушању је после хапшења признао не само ово дело, већ и друге крађе, које је извршио у Ујвербасу. Приликом претреса стана код њега су пронађени неки украдени предмети. Спроведен је у затвор тужиоштва у Зомбору.

— Покрала своју пријатељицу. Пап Јулија, кројачица из Макоа, дошла је пре неколико дана у Сабадку и узела стан у Хорти Миклош улици бр. 10. Становала је у истој соби са фабричком радницом Мрела Иреном, коју је после неколико дана покрала. Украла јој је новчаник са 85 пенга. Потрошила је само 5 пенга, а осамдесет пенга је сакрила у своју косу. Ирена је ухапшена и предата тужиоштву.

БИОСКОПИ

„СКАНДАЛ"

О честашним женама и честитим мушкарцима, као и о њиховом вечитом »атовању«, говори први »Тобисов« филм у боја »Скандал«, који се од петка приказује у биоскопу »Ракоци«.

Радња филма одиграва се у крвавом XVII веку, али из овог филма избија животна радост. Хеди Финкенцелер и Маријана Симсон представљају »слаби пол«, а Вил Дом, Хауслер и Паул Хенкеле мање-више честите мушкарце. Филм је режирао Фолкер фон Коланде, један од најспособнијих млађих режисера. Ова немачка комедија приказује се први пут у петак, у 10 часова увече, на свечаном дочеку Нове године.

— Дочек Нове године у Букурешту — до 3 часа у зору. Букурештанска полиција дозволила је да се о дочеку Нове године, Крстов дану и светом Јовану, хотели и гостионичарске радње држе отворене до 3 часа ујутро. Уочи Нове године трамваји ће саобраћати до 2 часа у зору.

— Убица из Кишкунхалаша осуђен на смрт. »Нова пошта« је пре извесног времена јавила да је Фаркаш Јожеф, ратар из Кишкунхалаша, који се вратио са руског фронта, имао читав низ парница са својом женом и све парнице је изгубио. У своме огорчењу он је убио четири лица: своју жену и ташту и два сведока. Сем тога напао је и тешко повредио још два лица, између којих и Тот Лајоша, обућара, за кога се мисли да је био љубавник његове жене. Фаркаш је намеравао дау биде и судије и адвоката па је у тој намери дошао у канцеларију д-р Фаркаш Ласлоа, адвоката, али га је полицајац, који је био постављен у заседу у томе спречио. Преки суд у Калочи осудио га је јуче на смрт.

— Касациони суд претворио смртну казну Томе Вукојевића, убице из Болдогасоњфалве, у казну доживотне тамнице. Тек јуче пала је коначна пресуда убицама Триве Поповог, економа из Болдогасоњфалве. Будапештанска курија претворила је смртну казну Томе Вукојевића у доживотну тамницу. Пресуда којом је Нестор Гроздић осуђен на 15 година тамнице потврђена је.

— Скупа вожња. Фијакериста Сава Пилић наплатио је 6 пенга за једну вожњу, која би имала да кошта много мање по одобреној градској тарифи у Сабадки. Због тога га је суд у Сабадки осудио на 50 пенга казне. Он се жалио апелационом суду, који је сада повисио ову казну на 300 пенга. Пресуда је правомоћна.

— Смрт од ракије. Приликом божићних празника у Јаношхалми, недалеко од Сабадке, 19-огодишњи сељак Естер Имре попио је у једној гостионици литру и по ракије. Мало затим Естеру је позлило. Позвали су лекара, али му овај већ није могао да помогне. Естер је у највећим мукама издахнуо. Покренут је поступак против гостионичара.

— Обућари из Сабадке Гомбош и Ујхази, оптужени су због повишења цене обући. Ујхази се сам јавио у уторак код тужиоштва и он је такође упућен у затвор. Полиција је извршила претрес у њиховој радњи и стану, али они су у међувремену уништили скоро све своје књиге и сваки други документ, који би могао да их изда. Ипак, како се сазнаје, полицији је успело да нађе доказе за њихову кривицу. Гомбош и Ујхази тражили су да их суд пусти да се из слободе бране.

КОД ЉУДИ ПООДМАКЛЕ СТАРОСТИ КОЈИ ПАТЕ ОД НЕРЕДОВНОГ ЧИШЋЕЊА ПРУЖА ЧЕСТО ПРИРОДНА ФРАНЦ ЈОЗЕФОВА ГОРКА ВОДА УЗИМАНА РЕДОВНО 3—4 КАШИКЕ ДНЕВНО, КРОЗ 8 ДАНА ПОЖЕЉНО ОТВАРАЊЕ И ТИМЕ ТРАЈНО ОЛАКШАЊЕ. ТРАЖИТЕ СВУДА ФРАНЦ ЈОЗЕФОВУ ВОДУ.

УПАЖЊУ ТРГОВЦИМА И ПОТРОШАЧИМА ПЕТРОЛЕУМА

Саопштење Градског апровизационог звања

Градско апровизационо звање овим путем извештава трговце, који се баве продајом петролеума као и потрошаче, да ће се на купон бр. 1 од јануара 1944 издавати по два, а на пупон бр. 2 један литар петролеума — укупно три литра.

— Бербери у Сабадки саопштавају својим колегама као и грађанству, да се нов ред отварања и затварања радњи на њих не односи и да ће берберице радити по старом реду.

— Због 5 кила мака — 35 дана затвора. Трговац Шад Ђерђ из Овербаса овластио је Филипа Урбана из Овербаса да донесе од ујвербашког шофера Адама Левенберга 5 кила мака. Урбан је добио мак од Левенберга, а писмо Шада, на основу кога је примио мак, није предао. Урбан је мак продао неком трећем лицу, те се са Шадовим писмом поново појавио код Левенберга. То се учинило сумњиво Левенбергу те је упитао Шада да ли је примио мак. Због тога је Урбан дошао пред сремски суд у Кули, који га је осудио на 35 дана затвора и на губитак политичких права на 2 године.

— Жена из Сабадке скочила са петокатнице у Пешти. Супруга Андраша Баршаи, послужитеља Народне Банке, пошла је у Пешту својој мајци. Тамо је сазнала да јој је мати тешко болесна пренета у болницу. На младу жену та вест је деловала тако снажно, да је отишла на пети спрат и бацила се на плочник где је нашла своју смрт.

— Поздрав хонведа из Сомбатхеља. Срби хонведи у Сомбатхељу: Сурдучки Стојан - Суле, Стојковић Стојан и Попов Сава, сви из Ујвидека, Баин Радивој, Андрин Мирко и Суботички Сима, сви из Петерева, Пачарић Лазар, из Жабље, Амџић Миливој и Ђурчић Гојко из Осипаја, Манојловић Светислав из Обечеја, Поповић Бранко, Вачфелдвар, Познанов Јован, Опаларка, Зрнић Мита, Обеча, Станојев Емил, Тител и Кецурац Тоша-Враца, Кач, шаљу поздраве својим малим и драгим.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Умољавају се сви који нам шаљу приче на објављивање, да исте шаљу под својим пуним потписом и тачном адресом. Приче које нису потписане неће моћи бити објављене.

У НЕМЗЕТИ биоскопу

велики програм за дочек Нове Године и Нову Годину

од 29 дец. до 2 јануара

ПЕПЕЉУГА

За одрасле забава!
За децу доживљај!

НУЗПРОГРАМ:

ШАРЕНЕ ИГРЕ

Сензационалан колорисан Уфа филм

Укрштене речи

Број 285

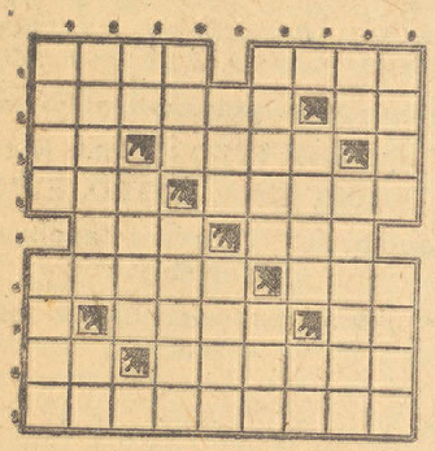

Водоравно: 1) Зовиног плода — чест надимак. 2) Грчка монета — слово латинице. 3) И (латински) — цару птица — ка. 4) Наполеонов маршал — част. 5) Сунце (мађарски) — чађ. 6) Врста пећи — безобразан (немачки). 7) Сугласник — подручје села — честа скраћеница. 8) Притока Дунава — маске. 9) Грчко полуострво.

Усправно: 1) Лука у Арабији — део машине. 2) Од канала — одречна речца. 3) Ова — роман од Куприна — сугласник. 4) Одјек — каже се за вино. 5) Џбун (обрнуто) — умиван (обрнуто). 6) Мађарско презиме — река (шпански). 7) Вокал — тесан — честа скраћеница. 8) Ове — једно воће. 9) Звекир — богаташ старога века.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 284

Водоравно: 1) Капа — Кула. 2) У — астал — р. 3) Банкет — ха. 4) Елтер — гуњ. 5) Пер — рам. 6) Дар — бајке. 7) И(лија) К(оларац) — Патрас. 8) М — маске — е. 9) Адет — оток.

Усправно: 1) Кубе — Дима. 2) А — алпак — д. 3) Пантер — ме. 4) Аскер — пат. 5) Тер — бас. 6) Кат — Ратко. 7) У(ланд) Л(удвиг) — Гајрет. 8) Л — хумка — о. 9) Арањ — Есек.

ПРИЧА »НОВЕ ПОШТЕ«

МАЈКА

Влада Теолић

Мрак је већ увелико пао. Халапљивим чељустима после кратке борбе успјело му је да савлада дан и да својим огромним црним плаштом умота земљу. Све је већ дигло руке од борбе само мале сијалице шкиљиле су и тупо бацајући зраке свјетла отимале су се из загрљаја мрака.

Једна жена упалих блиједих образа још увијек је плела. Њени издужени прсти вјешто су умотавали плетиво око дугачких игала. Свака црта њена лица одавала је патњу и жалост што се и симболички видело по црнини коју је носила. Уосталом, она је тако и научила и од своје ране младости бол и патња умотале су је у свој црни плашт.

»Баба Стојо, остави плетиво, већ је касно а ти не видиш добро«.

»Манте ме се дјецо, видим ја још добро« одговарала она и њежно помилова дјевојчицу од четири, пет година која се, наслоњена на старичина кољена, љуљушкала амо-тамо.

»Коме то плетеш чарапе, бако?«

»Плетем татици, срце«.

»А где је мој татица?«

»О, дијете моје, он је далеко, далеко, тамо иза великих планина гдје сунце залази. Знаш, тамо је велика зима а татица нема шта да обује. Твоја бака њему сваке зиме плете бијеле вунене чарапе а ове ћемо спаковати и послати твоме татици да се не налади. А шта ћеш ти послати своме татици?«

»О«, њене невине очице засјајше и својственом дјечијом спидљивошћу погледа баку: »Послаћу му хиљаду пољубаца. И знаш шта бако! Писаћемо му да дође. Свачији тата дође недјељом и донесе крува, млијека и свашта а мога никада нема«. Њене крупне очице овлажиле се и као кроз маглу сјећала се она свога татице када је посљедњи пут долазио у војничком одијелу и када ју је носао на леђима. Бака је подигну на крило и својим сувим уснама приписну јој дуг пољубац. »Миљо, ти си болесна, чело ти горик. Задрхтале су старичине руке док је умотавала унуку, а мрак је све јаче обавијао сијалице док их сасвим не угаси.

*

Баба Стоја је добила писмо од сина. Нико није био срећнији од ње. Трчала је амо-тамо сваког молећи да јој прочита писмо. И док би јој читали сузе радоснице влажиле су јој смеђкуране образе. »Мила мајко, о како сам био срећан оног часа када сам примио твој пакет, срећан што сам могао да кажем сваком: То је од моје мајке. Са колико љубави сложена је свака стварчица! Сваки час узимам кошуље па их гледам, а иза њих видим тебе како их пажљиво савијаш да се не би изгужвале. Како су само чисте и бијеле јер то су твоје руке ткале. Како су тек топле чарапе твојим рукама плетене као да си сву топлоту из твојих руку прелила у њих. Хвала ти мајко! Само једно те молим: Чувај ми Миљу. Да знаш само како чекам онај тренутак када ћу је привући на груди и када ћу јој рећи: Миљо, срце моје. Вјеруј, да за тај тренутак вриједи живити«.

»Хвала синко« шапутала је баба Стоја и као да не вјерује оном првом трчала је код другог да јој прочита писмо од сина.

*

Мала Миља је још увијек болесна. Њена бака бдије данју и ноћу, тражи помоћ са свих страна али кажу нема лијека. Страшно је слушати крик бола из дјетињих уста а помоћи му не можеш. Миља и не лежи него на рукама своје баке и грчевито се припија уза њу тражећи заштите. »Бако, не дај ме! Да је мој татица ту он би мене бранио. Зашто већ не долази?! Сањала сам га ноћас да иде к мени, само нема више војничку капу и носи ми свашта. Има пуне џепове цукрића, чоколаде и колача само ми неда док га не пољубим... Јој, што ме боли! Татице, зашто ми већ не дођеш?!! Златни мој татице, не дај ме... однесоше ме...« Још један крик који се упија у мозак и њено тијело се укочи.

ЈАКА БЛАГАЈНА

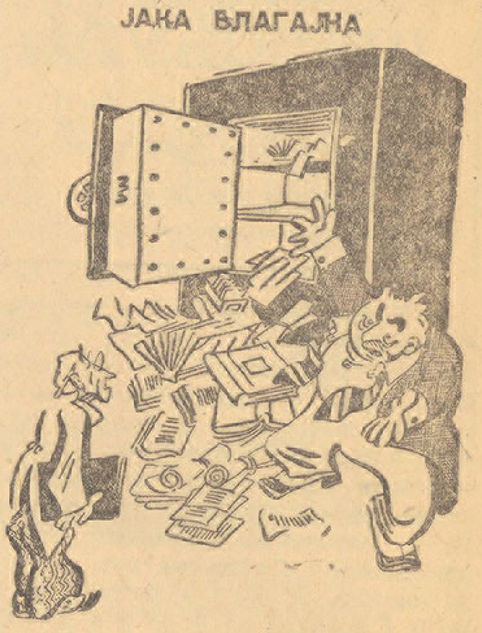

— Благајничче, где су оних пет пенга, што сам их јуче оставио у касу?

Баба Стоја још увијек непомично сједи и зури некуда далеко. Овај пут је на њој све црње него обично и некако чудновато сјаји према одбљеску жмиркавих сијалица. Мрак и сијалице слијевали су се једно у друго и славили су побједу пјесмом суза и плача, пјесмом бола који раздире душу. Непомично сједи баба Стоја. Њене очи изгубиле су сјај. Нема чак ни суза више, та излите би се да их је било сиње море. Њена дрхтава рука наопачке узима стално писмо, она не познаје слова али види сина тамо далеко, усамљена, тешко му је, али вриједи живити јер он има ћерку тамо негдје далеко код куће која га чека да му се баци у крило.

»Шта да одговоримо Миљи, мајко?«

»Пиши му синко да смо живи и здрави, пиши му да га његова Миља стално спомиње и чека и да му шаље хиљаду пољубаца...«

РОМАН „НОВЕ ПОШТЕ“ 9

АЛИСА ЛОВИ МУЖА

Вилием Кингстон

Док су кола јурила у источном правцу, Алиса је размишљала шта сада да чини. Њу уистини нико није позвао на вечеру и, ето, сада седи сама у таксиу, који ће је стајати најмање два шилинга, а шоферу је дала налог да је одвезе у Грилрум.

Још није ни завршила ово своје туробно размишљање, када се такси већ заустави. И тако су судбина и такси шофер донели одлуку уместо ње. Алиса је решила да одигра улогу, коју је самој себи наметнула, до краја и да никоме од радозналих станара пансиона не приреди разочарење. Пошто је исплатила шофера, дала му је добар бакшиш и почела да сигурним корацима силази низ мраморне степенице у Грилрум. Она није имала ни појма шта може да стаје једна вечера у овом отменом локалу, али је с умирењем помислила, да у својој ташни има још две фунте. Веровала је да се с тим новцем може скромно вечерати, а да се ни персонал не зграђава пред њеним тврдичлуком.

Кад је сишла низ степенице, видела је себе у огледалу. Тргла се. Ова елегантна девојка у црној хаљини? Зар је то Алиса Стентон, секретарица политичара почетника? Ова девојка са блиставим очима, чија боја образа личи на боју ватрено црвених каранфила заденутих у њен појас?...

Без страха и колебања крочила је у хол и са задовољством утврдила да су се многи мушкарци с интересовањем окретали за њом. И тада, одједном, као да се цео свет срушио пред њом: — у холу су стојали, не тако далеко од ње, мистер Смајлс, мис Смит и мис Кинг. За трен ока је сагледала ово друштво.

— Дакле, они су дошли овамо да ме шпијунирају! Они ће докучити моју тајну и ја ћу морати да признам да сам целу ту комедију измислила!...

Мисли су се муњевитом брзином вртеле по њеној глави. Шта да ради?

Сада је већ било касно за повлачење!... Мис Смит ју је већ почела да фиксира кроз свој лорњет, који је употребљавала само у изузетно важним приликама.

Алиса је нехотично поздравила и слатко се осмехнула на њу. Њу је шчепала нека потсвесна сила. Док је још размишљала шта да предузме, већ је с уздигнутом главом и потпуно умирена пошла према Грилруму. Осећала је да је мис Смит и њено друштво прате у стопу. Када је Алиса већ прошла поред стакленог зида, пред њу је дотрчао келнер и упитао је, да ли има резервисани сто. Алиса је као у сну чула да је неко одговорио келнеру, али тај глас, премда је личио на њен, ипак није био тај исти глас.

— Хвала, — и пошла је даље, гледајући десно и лево, као да је некога тражила и при томе није ни приметила, како су многи радознали погледи уперени на њу.

Када је прошла кроз дугу дворану, одједном се сетила, да ће се можда осрамотити, ако се буде морала вратити не урадивши ништа. Шта да почне? Зашто је она дошла овамо? Какав је план имала? Осврнула се, уверена да се на њој не примећује колико је уплашена. Приметила је да је један мушкарац недалеко од ње пажљиво посматра. Био је плав и имао на себи униформу. То је све што је о њему знала. И још нешто: — да, тај мушкарац је гледао са великим интересовањем.

— Не, овај сто нам неће одговарати, суviше је близу музике, — чула је крештави глас мис Смит.

После тренутног колебања, малопређашња потсвесна сила поново је овладала Алисом и она је сада, без и мало колебања, пришла столу плавог униформисаног мушкарца и сасвим гласно, да ју је могло чути и друштво, које је стојало иза њених леђа, узвикнула:

— Хало! Дакле, ви сте ипак дошли... Ја сам већ веровала да вас никада нећу пронаћи! — Када се мушкарац подигао са седишта, она му је тихим гласом додала: — Молим вас, примите се ове улоге, налазим се у страшној неприлици... Ствар ћу вам одмах објаснити.

Униформисани мушкарац је без размишљања одговорио:

— Ви сте данас тачно стигли. Напољу сам дуго чекао на вас и на крају сам већ помислио, да ћете ипак ући у локал, кад будете видели да се не налазим тамо.

Алиса му је добацила захвалан поглед и одахнувши духом, села је на столицу коју је догурао келнер. Да није било те столице, она би се вероватно стропоштала на земљу, јер су јој колена страшно клецала од великог страха. Она је целим телом дрхтала. Мис Смит је за своје друштво изабрала суседни сто. Алиса се надала у себи, да ће мис Смит за овај свој велики безобразлук тросструко одговарати на другом свету!

Пошто је Алиса свукла рукавице, њен партнер је за столом нешто тихо разговарао са келнером. Алиса га је крајом погледала... Шта ли он мисли, Боже, о њој?... За какву је жену држи?... Срце јој је толико јако куцало, као да јој је хтело да избије ребра. И одједном се сетила да је остали у локалу посматрају, па је, нагнувши се на сто, тихим гласом замолила свог партнера:

— Молим вас, претварајте се да се веома радујете нашем састанку. Ми морамо разговарати... Знате... — У својој великој забуни она се окренула, али се мало после ипак прибрала и почела да објашњава: —

(Наставиће се)

Данас

Четвртак, 30 децембар.
Пророк Данило, Давид цар.

*

БИОСКОПИ:
АТИЛА: Зашто?
ЗРИЊИ: Приче о љубави.
НЕМЗЕТИ: Пепељуга, Шарене игре
РАКОЦИ: Мајка.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:
Апотека Гросингер, Мусолини ул. 30. Телефон: 27-40.
Апотека Поповић, II. Ракоци Ференц улица 124. Телефон: 33-74.

#

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ:
Рођено: 2 мушка и 1 женско дете.
Венчања: није било.
Умрли: Ишпан Тереза рођ. Киш, домаћица, 54 године; Унсин Тереза рођ. Винтерфелд, домаћица, 81 год.; Локер Вилмош, електромонтерски предузимач, 66 година.

*

РАДИО
30 децембар 1943.

БУДАПЕШТА. 6.45: Јутарња музика ● **8.35:** Преподневна музика ● **11.15:** Концерт дувачког оркестра Речне флотиле ● **12.10:** Војна музика ● **14.00:** Салонски оркестар ● **15.00:** Концерт поштарског оркестра ● **16.20:** Музика за игру ● **17.00:** Циганска музика ● **18.10:** Виолински концерт ● **19.00:** Грамофонске плоче ● **19.50:** Концерт радио оркестра ● **21.00:** Мађарске народне песме ● **23.20:** Оперетски одломци.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ
29 децембар 1943.

ДУНАВ: Комаром 108 (—6), Будапешт 135 (—3), Пакш 110 (—), Баја 176 (+6), Мохач 202 (+5), Бездан 246 (+4), Гомбош 211 (—4), Ујвидек 285 (+3).
ДРАВА: Барч 0.92 (—6).
ТИСА: Вашарошнамењ 262 (—34), Токај 303 (+31), Тисафиред 240 (+62), Чонград 190 (ш31), Сегед 243 (+23), Тител 214 (—9).

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА
(Из путничког бироа ИБУС, Ујвидек, Хорти Иштван тер 2, телефон: 24—24)

ИЗ УЈВИДЕКА КРЕЋЕ:

За Будапешту: 4.20, 13.30, 15.25 (брзи Арпад), 20.10.
За Сегед: 4.20 (преко Сабадке), 5.05, 13.50 (само до Обеће), 17.47.
За Зомбор: 2.55, 9.55, 13.25 (за Ујпаланку), 17.52.
За Тител: 6.12, 12.12, 20.11.
За Нађварад: 4.20 (преко Сабадке и Сегеда) веза са Ердељом и Карпаталјом.

У УЈВИДЕК СТИЖУ:

Из Будапеште: 7.00, 10.55 (брзи Арпад), 17.40, 23.05 (брзи).
Из Сегеда: 7.25 (из Обеће), 9.35, 20.05, 23.05 (преко Сабадке, брзи).
Из Зомбора: 7.40, 9.18 (из Ујпаланке), 13.10, 20.02.
Из Титела: 6.01, 11.38, 17.14.
Из Нађварада: 23.05 (брзи преко Сегеда) веза из Ердеља и Карпаталје.

Боксери СВАК-а сусрећу се у недељу са ВМТК. Тиме ће отпочети првенствена борба боксера. СВОК не може да рачуна на победу, јер за противника има најбоље аматере из Будапеште. Борба ће се одржати у недељу после подне у Будапешти.

СПОРТ

Божићна пехарска утакмица у Ујвидеку

Ск Вилам—Ск Бачка 5:4 (1:1)

На други дан католичког Божића одиграна је пехарска утакмица између Ск Вилама и Ск Бачке за божићни пехар. Утакмица је била доста занимљива, али терен, који је обиловао сметњама: блатом, водом и улегнућима, утицао је знатно на ток игре, и тиме онемогућио многе акције амбициозних противника, који су се трудили да пруже што бољу игру. Временом, и поред наведених тешкоћа, Бачка је преузела игру у своје руке, но услед неефикасности навалне петорице, резултат није могао ни поред најбољих намера бити у њену корист. Противник је био много одлучнији и присебнији, а то је углавном утицало и на резултат. Међутим, што се игра блиској крају, тимови су све више попуштали, те се, и поред многобројних голова датих у другом полувремену, игра није могла завршити неком значајнијом победом. Голове за Бачку постигли су: Броцић (3) и Јовановић III (1), а за Ск Вилам центар (3) и десна полутка (2). Утакмицу је са нешто мало грешака водио бивши савезни судија г. Никола Поповић-Ћата.

М. Дамј.

Моторна уља, тракторска уља — диференцијална уља, машинска уља, цилиндарска уља, масти за кугличне лежаје, стакло на стовариштy код
ГЛЕСЕР ЈАКОЉА
Ујвидек, 1941 априла 13 ут 7
(преко пута Рекорд Ердеша) Телефон: 34-26
Заст. Лардобу, фабрика уља, масти и кемичких производа

МАЛИ ОГЛАСИ

До 10 речи 2 пенгоа, свака даља реч 15 ф. Који пруже службу имају 50% попуста

ТРАЖЊА

ТРАЖИМО МЕТАЛОСТРУГАРЕ (ДРЕХЕРЕ) под веома повољним платежним условима. Понуде слати на **Ujvidéki Szerszám és Fémárugyár, Ujvidék, Alföldi-u. 14.** 3163

БЕДИНЕРКУ за сав кућни посао од 7—3 тражим за одмах. Буда Пера, Петефи ул. 36. 3950

ДВЕ СПРЕМАЧИЦЕ потребне за моју кућу — може бити и млађи момак — тражим за одмах. Упитати: **Санаторијум Д-р Илића,** Петефи ул. број 7. 3954

КУПОВИНА

КАЉАЧЕ или ШНЕШУЕ за дете од три године, у добром стању, купио бих. Понуде на администрацију листа под »За трогодишње дете«. 127

ПРОДАЈА

ОПАКЛИЈА у добром стању, кишна кабаница, браон бунда за средњу женску на продају. Сабадкаи ул. 26. 3931

ПОЛОВНА ОПАКЛИЈА и грађа за шталу на продају. Ђирић, Темеши, 4. 3948

ПРОДАЈЕМ ВРШАЛИЦУ МАВ бр. 2670 са гвозденим оквиром, кугличним лежајем, способан за погон, са великим и малим кајишима, кантаром, натегачом, приколицом и свим уређајима заједно 11.000 пенга. Затим **крњач са мотором** у исправном стању 2500 пенга. Упитати: **Милан Јакшић,** Мохол, Арпад ул. 14. 3947

ВЕЋУ КОКС ФУРУНУ шамотирану продајем. Пешти ул. 7. 3949

ПРОДАЈЕМ 2 пара мушких ципела бр. 42 и 1 пар женских бр. 39, предратна роба. Упитати: Балатон ул. 4, III спрат, врата 9. 3952

ПРЕДРАТНА ШПОРТ КОЛИЦА на продају. Упитати: **Зора Гредић,** Хетвезир ул. 10. 3956

ПРОДАЈЕМ ВРШАЛИЦУ КАЗАН МОРШАЛ бр. 8, дреш шестак МАВ доб на кугличне лежаје а остало на обичним лежајима са висећим елеватором великим и малим новим кајшевима и целим прибором, све у добром стању. Дајем мотор 4—5 HP са преносом у исправном стању, — може и посебно. **Стеван Пружарев,** Болдогасонфалва, Хорти Миклош, 114. 3964

ОРАСИ, КЕСТЕЊЕ, ЈАБУКЕ јевтино на продају. Алмаши ул. 5. 3957

ПРВОКЛАСНА БУНДЕВА ЗА ПЕЋИ, зелен, шаргарепа из Аде, јевтино на продају. Алмаши ул. 5. 3958

ИЗДАВАЊА

ПОСЕД: 200 јутара, салаш са живим и мртвим инвентаром се издаје под закуп. **Душан Мирков,** Мусолини ул. 3. 3953

РАЗНО

ZEISS PUNKTAL
Код КАЗИНЦИ Вашег стручног дипл оптичара, Ујвидек Хитлер А. улица 14. Телефон: 30—30
1438

СТАРА одела, веш најбоље плаћам. На позив кући долазим. НАЧА ШАНДОР, старетинар, Хал тер 7. (Рибљи трг.) 691

ДАМЕ! Најбоља трајна ондулација са »Минон« уљем. Најбоље ради дипломирани и више пута првом наградом одликовани фризерски салон: Бујанић, Ујвидек, Јокаи Мор ул. 9. 3179

ЈЕДИНИ АСТРОЛОШКИ БИРО Стипић Јосифа у Сабадки, VI, Калман ул. 4. Састав прецизног хороскопа! Из унутрашњости преко поште! Марку за одговор послати! 3611

Велики избор рамова код **Сотера,** II Ракоци ференц 26
Телефон 38-94 3751

Божићне поклоне, лустере, столне лампе, радио апарате — купите код
БОДЖОНИ И ЗОРАД
Ујвидек, Адолф Хитлер 11

Мл. Шифлиш Пал
трговина гвожђа
Сабадка, Етвеш ул. 22. Телефон 288

У пажњу домаћицама!
Првокласна и свежа зелен, шаргарепа, и бундева за пећи из Аде приспели су у
„Витамин башту"
Пошта ул. 5 — Јевтине цене

Дамске ташне, новчаници, појасеви и кофери у највећем избору. Солидна послуга
Ujvidéc
Власник;
Вилим Жигмонд — Зомбор
Члан Бизалом-а, Петефи ул. 8
Телефон 369 3586

Роба вам је стигла?
Робу хоћете да предате?
Обратите се фирми
Нађ и Сигети
II Ракоци Ференц 28
Тел. 35-90 и 37-61 3656

Дечије играчке и дечија колица купујте код
„ТЕНТЕ"
Вл.- Сударевић Б.
Ујвидек
II Ракоци ф. ул. 84
Тел. 37-51

Јабуке кестење и ораси
још увек се јевтино могу добити у
„Витамин башти"
Пошта ул. 5.

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампа: »Уранија«, штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен), за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50.
Рукописи се не враћају.

Исто тако и ономе ко у години 1944 не сеје сукцокрет!

Зашто?

Јер за сејање сунцокрета говори следеће: **Најмања цена преузимања од 70 пенга, враћање 20 кг. уљаних погача** за сваких 100 кг. семена, **бескаматни предујам** од 150 пенга, и **прибављање 30 кг. Петијеве соли по кат. јутру**

Зато: и 1944 бар толико сунцокрета као досад!